

**OPINIA NT. RZETELNOŚCI I ZGODNOŚCI Z PRAWEM RAPORTU ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO PLANOWANEGO ZESPOŁU ELEKTROWNI WIATROWYCH
„FW JANKOWICE WIELKIE” W REJONIE MIEJSCOWOŚCI JANKOWICE
WIELKIE**

Niniejsza opinia została sporządzona na okoliczność prowadzonego postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pn. „Farma Wiatrowa Jankowice Wielkie” na terenie gmin Olszanka i Skarbimierz w obrębach Olszanka, Przylesie, Obórki, Jankowice Wielkie, Pogorzela, Czeska Wieś, Łukowice Brzeskie, Pępice, Małujowice. Analizie poddano Raport oddziaływania na środowisko Planowanego Zespołu Elektrowni Wiatrowych „FW Jankowice Wielkie” w rejonie miejscowości Jankowice Wielkie (zwany dalej Raportem). Celem opracowania jest zbadanie zgodności Raportu z wymogami prawa krajowego i wspólnotowego oraz rzetelności dokonanej oceny w zakresie oddziaływania na określone komponenty środowiska.

Szczegółowa analiza Raportu wskazuje, że jest on opracowaniem niekompletnym oraz nierzetelnym. W Raporcie brakuje fundamentalnych, wymaganych przez prawo informacji, a w szczególności określonych w:

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziela społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- dyrektywie 85/337/EWG w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska.

Zawiera on również uchybienia natury merytorycznej. Dotyczą one przede wszystkim pominięcia istotnych aspektów środowiskowych, błędnych metod prognozowania czy też określenia danych wejściowych w sposób uniemożliwiający przeprowadzenie obiektywnej prognozy. Poniżej przedstawiono stosowne uzasadnienie.

Ocena opisu przedsięwzięcia i określenia zanieczyszczeń

Opis przedsięwzięcia to jeden z podstawowych punktów Raportu. Powinien on być na tyle szczegółowy, aby w dalszej części dokumentu była możliwość określenia tych komponentów środowiska, na które inwestycja może oddziaływać. Dotyczy to zarówno fazy realizacji przedsięwzięcia, eksploatacji inwestycji oraz jej likwidacji.

Podstawowymi, wejściowymi informacjami w przypadku realizacji farm wiatrowych, obok liczby poszczególnych turbin, ich mocy oraz określonego miejsca ich lokalizacji, są m. in.:

- ✓ ogólny harmonogram prac,
- ✓ miejsce i wielkość terenu zajętego przez inwestycję w trakcie jej realizacji,
- ✓ wysokość wież, model turbiny i promień wirnika,
- ✓ głębokość posadowienia fundamentów,
- ✓ czas eksploatacji przedsięwzięcia,
- ✓ opis fazy likwidacji,
- ✓ opis inwestycji towarzyszących, w postaci dróg dojazdowych i kabli energetycznych (średniego i wysokiego napięcia), ze wskazaniem miejsca ich lokalizacji.

Tymczasem w Raporcie pominięto praktycznie wszystkie ww. zagadnienia lub w odniesieniu do niektórych założono pewne, maksymalne parametry, których nie można przekroczyć (np. maksymalna wys. wież, długość promienia wirnika, czy głębokość fundamentów). Określono wyłącznie przebieg części kabli wysokiego napięcia łączących GPZ farmy z KSE (Krajowy System Energetyczny). Takie podejście skutkuje w dalszej części Raportu brakiem możliwości przeprowadzenia pełnej i obiektywnej prognozy oddziaływania inwestycji na środowisko. Dotyczy to zarówno określonych elementów środowiska biotycznego oraz abiotycznego w tym wpływu inwestycji na klimat akustyczny.

W Raporcie nie podano ilości odpadów, z wyjątkiem przybliżonej ilości mas ziemnych powstałych na etapie budowy, a także ich sposobu zagospodarowania (z wyjątkiem mas ziemnych). Określono wyłącznie ich kody (str. 18) i zasygnalizowano, że będą gromadzone w kontenerach i odbierane przez nieokreśloną firmę. Nie podano również ilości powstałych ścieków i sposobów postępowania z nimi po ich zgromadzeniu. Brakuje informacji o sposobie zagospodarowania zużytego oleju powstającego na etapie eksploatacji.

Nie określono rzeczywistej wielkości hałasu emitowanego przez turbiny, co jest skutkiem braku określenia ich typu/modelu. Do określenia emisji hałasu jednej turbiny, przyjęto (str. 19) wyłącznie średnią wartość natężenia hałasu obliczoną na podstawie parametrów bliżej niedookreślonych

modeli turbin dla prędkości wiatru w przedziale 7 – 10 m/s kw. Takie podejście mogłoby zostać zaakceptowane pod warunkiem uprawdopodobnienia, że przyjęte natężenie hałasu na poziomie 107,0 dB/A/ odpowiada największemu spośród dostępnych na rynku turbin, a nie średniemu.

W Raporcie nie przedstawiono w formie kartograficznej terenu zajętego pod inwestycję w trakcie budowy, ani przebiegu projektowanych dróg dojazdowych oraz kabli energetycznych (za wyjątkiem części kabli wysokiego napięcia) towarzyszących inwestycji.

Ocena wpływu na szatę roślinną

Inwestycja tego typu może wiązać się ze zniszczeniem cennej szaty roślinnej lub/i chronionych siedlisk przyrodniczych. Dlatego istnieje konieczność ich wcześniejszej inwentaryzacji w celu identyfikacji kluczowych gatunków i zespołów roślinnych oraz siedlisk. Raport w tym względzie zawiera bardzo skromne informacje, wskazujące, że nie przeprowadzono typowej inwentaryzacji. Ograniczono się wyłącznie do ogólnikowych stwierdzeń o braku występowania cennych siedlisk i chronionych gatunków w granicach wpływu przedsięwzięcia. Nie wiemy jednak, w jaki sposób dokonano takiej oceny, prawdopodobnie bez znajomości miejsc lokalizacji dróg dojazdowych oraz przejść wszystkich kabli energetycznych. Nie wiadomo również, w jakim okresie kontrolowano teren, kto wykonywał prace inwentaryzacyjne i jaką metodą.

Na str. 24 autor Raportu wspomina o niewielkim udziale zadrzewień śródpolnych położonych wzdłuż dróg, które mogłyby kolidować z lokalizacją turbin oraz drogami dojazdowymi do nich. Nie określa jednak drzewa jakich gatunków mogą być przeznaczone do wycinki. Z Raportu nie uzyskujemy również jasnych informacji, jakie zbiorowiska i gatunki znajdują się na terenie zajęтым pod budowę. I co najważniejsze, w Raporcie stosuje się pewną formę manipulacji. Otóż autor kwestię oddziaływania farmy próbuje sprowadzić wyłącznie do zbiorowisk i gatunków występujących wzdłuż pól uprawnych, czyli głównie występujących w miejscu planowanych siłowni. **Tymczasem lokalizacja poszczególnych turbin wiatrowych wskazuje, że konieczne będą przejścia kabli energetycznych przez doliny potoków, w tym planowanego do objęcia ochroną prawną w postaci obszaru chronionego krajobrazu Przyleskiego Potoku (str. 38) – obecnie teren jest już chroniony. Ponieważ autor twierdzi, że kable energetyczne będą prowadzone pod projektowanymi drogami serwisowymi, oznaczałoby to również przecięcie nimi cieków.**

Czytając końcowy fragment Raportu (na str. 80) pośrednio uzyskujemy informację, że wycince mogą podlegać drzewa i zakrzaczenia zlokalizowane wzdłuż Przyleskiego Potoku, o czym wcześniej wprost nie wspomiano. Na etapie budowy konieczne jest: *„ograniczenie wycięć drzew i krzewów przy prowadzeniu dróg dojazdowych do niezbędnego minimum, zwłaszcza na terenach*

położonych w pobliżu doliny Przyleskiego Potoku”. Informacja ta zatem pośrednio wskazuje, że autor Raportu ma świadomość ingerencji w zespoły roślinne/siedliska doliny Przyleskiego Potoku. Jednakże nie wskazuje konkretnych miejsc przecięcia z doliną, ani nie dokonuje inwentaryzacji gatunków roślin i zbiorowisk nadrzecznych, które będą podlegały bezpośredniemu oddziaływaniu inwestycji. Od samego początku w opisie części dot. szaty roślinnej zastosowano grę słów i zabiegi graficzne w formie podkreśleń, tak by odwrócić uwagę od rzeczywistych, potencjalnych zagrożeń. Cyt.: *„Pod lokalizację turbin przeznaczone są wyłącznie użytkowane gospodarczo grunty orne. Na obszarze bezpośredniej lokalizacji turbin nie stwierdzono także występowania gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem, lub też umieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin”* (str. 24). Być może stwierdzenia te są prawdziwe, jednakże dlaczego nie wspomniano nic o gatunkach, które kolidują z inwestycją w miejscach przejścia infrastruktury liniowej (zwłaszcza kabli energetycznych) przez potoki? Wcześniej na str. 22 i 23 autor twierdzi, że: *„Bezpośrednio na terenie planowanej inwestycji, w miejscach lokalizacji poszczególnych turbin wiatrowych występują wyłącznie grunty rolne i związane z nimi zbiorowiska segetalne upraw zbożowych. Nie przedstawiają one wartości przyrodniczych czy biocenotycznych. Na obszarze planowanej inwestycji ani w jego bezpośrednim otoczeniu, w tym na terenach planowanych dróg dojazdowych, nie występują zbiorowiska roślinne o walorach przyrodniczych godnych zachowania czy też siedliska podlegające ochronie*”. Być może zatem drogi jednak nie przetną dolin rzecznych – tego nie wiemy. Jednakże w ostatnim zdaniu zwraca uwagę nadal brak informacji o miejscach przejścia kabli energetycznych. Nie jest również jasne, jakie zbiorowiska roślinne nie są wg autora „godne zachowania”. Czy są to może zespoły roślinne, które autor wymienia w dalszej części tekstu na str. 23? Z zaprezentowanych informacji wynika, że: *„W dolinkach rzek potencjalną roślinność stanowią niżowe łąkowe lasy wiązowo-jesionowe siedlisk wodnogruntowych poza strefą zalewów rzecznych Ficario-Ulmetum minoris oraz lokalnie łągi jesionowo-olszowe Fraxino-Alnetum Circaeo-Alnetum oraz miejscami na niewielkich powierzchniach niżowa dąbrowa acidofilna typu środkowoeuropejskiego Calamagrostio arundinaceae-Quercetum petraeae. Na pozostałym obszarze powinny dominować grądy środkowoeuropejskie Galio sylvatici-Carpinetum betuli w odmianie śląsko-wielkopolskiej i formie niżowej*”. Wśród wymienionych zespołów roślinnych/siedlisk znajdują się o znaczeniu priorytetowym dla Unii Europejskiej łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum (Circaeo-Alnetum)* (kod 90E0-3), czy też o mniejszym znaczeniu, ale równie cenne: łągi wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum minoris* (kod 91F0) oraz grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum betuli* w odmianie śląsko-wielkopolskiej i formie niżowej (kod 9170-1). Wszystkie te siedliska są wymienione w załączniku I Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony i wyznaczenia obszarów Natura 2000 oraz załączniku I dyrektywy

siedliskowej 92/43/EWG. Siedliska/zespoły te są przedmiotem troski o ich zachowanie ze strony Unii Europejskiej, a szczególnie wspomniane priorytetowe łągi jesionowo-olszowe.

Reasumując należy stwierdzić, że dane dot. szaty roślinnej i siedlisk przyrodniczych, podobnie jak z resztą autor częściowo uczynił to w odniesieniu do awifauny, powinny być przedstawione w formie kartograficznej i tabelarycznej, tak, żeby uprawdopodobnić, iż inwestycja faktycznie nie zniszczy cennych siedlisk i gatunków kluczowych. Powinny to być dane jakościowe i ilościowe, ze wskazaniem statusu prawnego ochrony nie tylko w Polsce.

Ocena wpływu na ptaki i nietoperze

Wady Raportu w części dot. ptaków i nietoperzy są przedmiotem oddzielnych opinii (Marka Stajszczyka 2010a, b oraz Andrzeja Kepela 2010). W przypadku nietoperzy – grupy, na które inwestycje tego typu mogą mieć bardzo negatywne oddziaływania – jakość przeprowadzonych badań i sposób wnioskowania całkowicie dyskwalifikują ten Raport. W ogóle nie przeprowadzono bowiem wymaganego właściwego monitoringu. Przeprowadzone szczątkowe obserwacje obarczone były rażącymi błędami merytorycznymi, a wniosek o braku wpływu inwestycji na tę grupę zwierząt oparto o przyjęte z góry błędne założenie, że nietoperze nie wykorzystują otwartej przestrzeni, którego nie próbowano zweryfikować w odniesieniu do konkretnego obszaru.

Z kolei w odniesieniu do awifauny Stajszczyk wykazał na terenie objętym badaniami dużo większą liczebność występujących ptaków, w tym gatunków migrujących w okresie jesieni i wiosny, niż określonych w Raporcie. Są to rażąco odbiegające od siebie dane wskazujące na istotne uchybienia metodyczne Raportu już na etapie przedwstępnego monitoringu. W sytuacji niepełnych informacji o liczebności gatunków i znaczenia dla nich analizowanego obszaru dalsza analiza Raportu w zakresie wpływu farmy na ptactwo mija się z celem.

Ocena wpływu na inne grupy zwierząt niż ptaki i nietoperze

Na etapie budowy jedną z najbardziej zagrożonych grup zwierząt ze względu na małą mobilność są płazy. Potencjalnie negatywny wpływ może wystąpić w sytuacji przecinania się dróg serwisowych ze szlakami migracji tych zwierząt podążających do miejsc rozrodu w okresie wiosny, czy też niszczenia miejsc ich rozrodu. Autor Raportu ma świadomość, że dla płazów jednym z najbardziej niekorzystnych okresów oddziaływania jest faza budowy i związany z nią transport, o czym wspomina na str. 62. Jednakże pomimo, że farma znajduje się w bliskiej odległości od cieków, fakt ten ostatecznie marginalizuje. Wg niego *„Potencjalny wpływ planowanej inwestycji na etapie budowy nie będzie większy niż oddziaływania maszyn rolniczych na polach w trakcie zabiegów*

agrotechnicznych”. Z Raportu nie uzyskujemy jednak informacji, ile płazów ginie w trakcie zabiegów agrotechnicznych. Co równie istotne - nie uzyskujemy informacji czy drogi serwisowe i planowane przejścia linii energetycznych będą przecinały szlaki migracyjne płazów oraz doliny potoków stanowiące potencjalne miejsce rozrodu płazów oraz jakie gatunki płazów występują na tym terenie. W sytuacji konieczności przecięcia potoków infrastrukturą, konieczna jest również ocena wpływu inwestycji na ichtiofaunę, o której autor nie wspomina nawet słowa. Jest to istotny aspekt w sytuacji bezpośredniej ingerencji w koryto rzeczne prowadzącej do jego zamulenia.

Ocena wpływu na klimat akustyczny i zdrowie ludzi

Wpływ na klimat akustyczny będzie bezpośrednio zależał od ostatecznych parametrów siłowni wiatrowych, których w Raporcie nie określono, co jest rażącym błędem. Również w odniesieniu do zaprezentowanych wyników nasuwa się co najmniej jedno pytanie. Dlaczego w okolicach terenów zabudowanych miejscowości Pępice oraz Jankowice Wielkie następuje zmiana przebiegu izofon – znaczące przybliżenie ich przebiegu do elektrowni? W ten sposób uzyskuje się korzystne warunki akustyczne dla terenów zabudowanych w zakresie poziomu dźwięku równego 40 dB. Analiza map lotniczych i map topograficznych wskazuje, że w przedmiotowych miejscach współczynnik szorstkości jest podobny jak dla pozostałego terenu. Skąd zatem takie różnice?

Należy także podkreślić, że możliwy, negatywny wpływ hałasu na zdrowie ludzi dotyczy dźwięków słyszalnych poniżej 40 dB(A), które u dużej części osób powodują zaburzenia snu. Jest to dziś problem podnoszony przez wielu ekspertów w Europie i USA. Dlatego wielu naukowców zagranicznych zajmujących się wpływem turbin wiatrowych na zdrowie ludzi, jak m.in. Frey i Hadden (2007), Harry (2007), Bowdler (2007), Bennett (2008), rekomendują dużo większe ich odległości od budynków mieszkalnych, tj. w granicach od 1 – 2 km, niż te zaproponowane dla Pępice (690 m, 820 m) i Jankowice Wielkich (785 m). O tych faktach autor Raportu nie wspomina, co w efekcie prowadzi do końcowego, dyskusyjnego wniosku, iż z punktu widzenia emisji hałasu do otoczenia projektowana inwestycja będzie nieszkodliwa dla środowiska oraz zdrowia mieszkańców.

Ocena przeprowadzenia analizy wariantowej

Przedstawiona począwszy od str. 75 analiza wariantowa w żaden sposób nie może być uznana za wiarygodną i nie spełnia wymogów formalnych. Brakuje podstawowych informacji dot. inwestycji, jak wspomniane na wstępie m.in. wysokości masztów, modele/typy turbin czy brak sprecyzowanych lokalizacji wszystkich kabli energetycznych oraz dróg dojazdowych. Literalnie Raport zawiera część dot. wariantowości, jednakże analiza ta nie daje odpowiedzi na podstawowe pytanie: jaki jest

optymalny wariant realizacji przedsięwzięcia uwzględniając aspekty środowiskowe, społeczne i kulturowe. Równocześnie ze względu na brak właściwej oceny wpływu inwestycji na nietoperze (i rażące błędy merytoryczne w tym zakresie, omówione w odrębnej opinii), nawet te analizowane przez autora wyniki wariantowości są obarczone wysoką niepewnością, a być może błędem.

Ocena oddziaływań skumulowanych

W ramach oddziaływania skumulowanego dokonano identyfikacji potencjalnych farm. Na podstawie danych uzyskanych z urzędów gmin ościennych przeprowadzono analizę rozmieszczenia farm wiatrowych w otoczeniu rozpatrywanej inwestycji. Przy czym wg stwierdzeń zawartych w Raporcie, brano pod uwagę jedynie farmy wiatrowe już istniejące lub znajdujące się w trakcie realizacji. Autor nie sprecyzował jednak, z jakich gmin i w jaki sposób pozyskiwano informacje o farmach. Ostatecznie z Raportu nie uzyskujemy odpowiedzi na pytanie, czy jakieś farmy w gminach ościennych są w trakcie realizacji. Dowiadujemy się natomiast, że na terenie gmin Olszanka i Skarbimierz, czyli objętych analizowanym projektem, nie są w chwili obecnej realizowane inwestycje w zakresie budowy elektrowni wiatrowych. Równocześnie nie wyjaśniono przyczyn, dla których zrezygnowano z identyfikacji elektrowni planowanych (o trwającej procedurze uzyskiwania wymaganych decyzji administracyjnych, czy też tych wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego), a skoncentrowano się wyłącznie na realizowanych. Takie podejście jest niedopuszczalne, ponieważ ocena oddziaływania skumulowanego powinna odnosić się również do inwestycji planowanych. Potwierdza to m.in. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w piśmie skierowanym do Wójta gminy Walce z dnia 11 stycznia 2010 r., w którym możemy przeczytać: *„Ocena wpływu skumulowanego w swoim założeniu dotyczyć ma nie tylko istniejących w chwili obecnej inwestycji, ale ma objąć swoim zasięgiem również te przedsięwzięcia, które są planowane do realizacji i dysponujemy wiedzą że niedługo powstaną”*.

W chwili opracowywania Raportu co najmniej jedna ościenna gmina powiatu brzeskiego – Grodków - prowadziła dwa postępowania związane z wydaniem środowiskowych uwarunkowań dla planowanych farm wiatrowych, obejmujących miejscowości: Starowice Dolne i Jeszkotle, ok. 14 km – 17 km od najbliższej siłowni wskazanej w Raporcie (Obwieszczenie nr GK. III 7625/ 11/ 08, 29.08.2008r) oraz Jaszów, ok. 26 km (Obwieszczenie nr GK. III 7625/ 8 / 08, 8.07.2008r.). Natomiast w momencie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji prowadzono kolejne dwa postępowania dla planowanych elektrowni w miejscowościach Wierzbnik, ok. 3 km (GK. III 7625/ 22/ 09, 17.11.2009r.) oraz Wojtowice, ok. 13 km od omawianej inwestycji (GK. III 7625/ 29 /10, 02.04.2010r.).

Analiza konfliktów społecznych i wpływu na dobra materialne oraz krajobraz kulturowy

Nie przeprowadzono profesjonalnej analizy konfliktów społecznych. Ograniczono się wyłącznie do ogólnikowych stwierdzeń, że nie wystąpią konflikty społeczne związane z realizacją przedsięwzięcia gdyż, wg autora Raportu, *„projekt niniejszej farmy wiatrowej w okolicach Jankowic Wielkich był konsultowany społecznie na etapie podjęcia przez rady gmin Olszanka i Skarbimierz uchwał o zmianach studiów uwarunkowań, a następnie na etapie podejmowania uchwał o przygotowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego”*. Wg niego, na tych etapach inwestycja nie budziła kontrowersji, co ma być przesłanką potwierdzającą tezę o braku konfliktów społecznych. Również bliżej nie sprecyzowane przez autora konsultacje wskazują, że farma nie powinna być przedmiotem potencjalnego konfliktu społecznego. Jednakże nie uprawdopodobniono, aby jakiegokolwiek konsultacje były prowadzone: nie podano żadnych dat, miejsc i sposobów ich przeprowadzenia, kto w nich konkretnie uczestniczył itd. Co najważniejsze, brakuje informacji, aby przeprowadzono ankietyzację, która jest najbardziej miarodajnym narzędziem wykorzystywanym przy tego typu badaniach.

Autor Raportu broniąc tezy o braku konfliktów społecznych z uwagi na przyjętą zmianę studiów uwarunkowań oraz uchwał o przygotowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pomija kwestię tego, że konflikty społeczne niekoniecznie muszą być związane z samą lokalizacją farmy, ale bezpośrednio ze stosowaną technologią, której dotychczas nie określono. Mogą też być związane z brakiem zastosowania odpowiednich działań ograniczających wpływ inwestycji na środowisko. Należy podkreślić również, że uchwała o przystąpieniu do przygotowania planu zagospodarowania przestrzennego nie jest równoznaczna z jego akceptacją społeczną tym bardziej, że jak wynika z Raportu plan ten nie był przyjęty i uprawomocniony. Brakuje również informacji, aby przygotowano analizę ekonomiczną skutków przyjęcia planu zagospodarowania w proponowanym kształcie. Na potrzeby samego Raportu nie dokonano analizy wpływu inwestycji na dobra materialne w postaci oceny wpływu na wartość okolicznych nieruchomości. Są to elementarne i kluczowe informacje dla społeczności lokalnych decydujące o potencjalnych konfliktach społecznych.

W Raporcie nie dokonano szerszej analizy wpływu na stanowiska archeologiczne. Autor ma świadomość, że *„Na części obszaru farmy ustanowiono strefy ograniczonej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych (określone w miejscowym planie zagospodarowania), na terenie których obowiązują nakazy i zakazy zgodne z przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków oraz ustalenia niniejszego planu”*. Jednakże nie przedstawia w formie kartograficznej, gdzie zlokalizowane są poszczególne stanowiska. Nie proponuje również żadnego

planu prac, ani nie określa, jak konkretnie mają przebiegać roboty ziemne, by zminimalizować ew. straty w tych dobrach kultury.

Ocena porównania proponowanych rozwiązań technologicznych z technologią spełniającą wymogi ochrony środowiska

Pomimo, że punkt ten zgodnie z wymogami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku uwzględniono w Raporcie, dokument w tym zakresie jest również wadliwy. Zgodnie z art. 143 Prawa Ochrony Środowiska technologia stosowana w nowo uruchamianych lub zmienianych w sposób istotny instalacjach i urządzeniach powinna spełniać wymagania, przy których określaniu uwzględnia się m.in. rodzaj, zasięg oraz wielkość emisji. Z kolei zasięg i wielkość emisji farm wiatrowych są w pierwszej kolejności uzależnione od rodzaju/modelu stosowanych turbin. W analizowanym punkcie nie dokonano porównania turbin skoro ostatecznie nie określono modelu tego urządzenia. Zatem wymóg art. 66 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku mówiący o konieczności porównania proponowanej technologii z inną technologią nie został spełniony.

Podsumowanie

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko nie jest zgodny z wymaganiami przepisów o ochronie środowiska, a w szczególności:

- z art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
- z art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziela społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- z załącznikiem III dyrektywy 85/337/EWG w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska,

W związku z powyższym Raport nie jest wyczerpującym materiałem dowodowym, w oparciu o który można wydać decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych pozbawioną wad prawnych.

Raport wymaga uzupełnienia o wszystkie wyżej podniesione kwestie, a także wymaga wyjaśnienia wskazanych niejasności merytorycznych.

Literatura:

Bennett D. 2008. Evidence to the Environment Court, Wellington, NZ. Appeal No. ENV-2007-WLG-000098 between Motorimu Wind Farm Ltd and Palmerston North City Council and Horowhenua District Council.

Bowdler D. 2007. ETSU-R-97: why it is wrong. New Acoustics. www.newacoustics.co.uk.

Frey BJ. and Hadden PJ. 2007. Noise radiation from wind turbines installed near homes: effects on health. www.windnoisehealthhumanrights.com

Harry A. 2007. Wind turbines, noise and health. www.savewesternny.org/pdf/wtnoise_health_2007_a_barry.pdf

Kepel A. 2010. (Niepubl.) Opinia dotycząca części chiropterologicznej Raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanego zespołu elektrowni wiatrowych „FW Jankowice Wielkie” w rejonie miejscowości Jankowice Wielkie gmina Olszanka i Skarbimierz powiat brzeski.

Stajszczyk M. 2010a. (Niepubl.) Wyniki obserwacji ornitologicznych na proponowanym terenie farmy wiatrowej „Jankowice Wielkie” z marca 2010 r.

Stajszczyk M. 2010b. (Niepubl.) Opinia dot. Wpływu potencjalnej inwestycji elektrowni wiatrowych (FW Jankowice Wielkie) w gm. Olszanka i Skarbimierz na awifaunę lęgową, migrującą i zimującą oraz na nietoperze.

Opinię sporządził:

mgr inż. Robert Wawręty, absolwent inżynierii środowiska na Politechnice Łódzkiej. Autor, współautor opinii oraz publikacji popularnych i naukowych z zakresu ochrony środowiska. Inicjator i koordynator projektów ekologicznych. Szkoleniowiec w zakresie ocen oddziaływania na środowisko, wykładowca na licznych konferencjach i seminariach. Ekspert ds. ooś oraz gospodarki wodnej w Towarzystwie na rzecz Ziemi. Członek Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Katowicach oraz Rady Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Górnej Wisły.